

Latweeschu Awises.

Nr. 34. Zettortdeena 25ta August 1849.

Wilhelm Pantenius, Selgawas latweeschu lauku draudses Mahzitajs.

Ne tizzeheet ja teikschu, ka laudis zauru deenu pee mannim nahk un eet un luhdsahs: „dohdeet man lappinas! arri tahs zeitungen (awises)!“ Ne schehlo sawus grafchus bet dohd 2 kapeikus, kaut rakstu eespeedejam gan dasch wahrdinsch ahtrumā mifsejees. Kas par to, kad tik warr dabbuht kahdu peeminneschanas fihmi no sawa mihta nelaika Pantenius. Jo schinnis lappinas, ko laudis tik lohti kahro, irr laffamas tahs 2 dseefmas ko draudse dseedajuse Pantenius behru deenā, un ir issstahstschana par wiina behrehm. Pahri tubkstoschu tahdu lappinu laudis ispirke neddelas starpā. Atkal zitti nahk un atnefs naudu, zits rubelu, zits masak zits wairak, ka ifkatrs spehj, un luhds lai sanemm, jo draudse gribboht zelt akmina stabbu sawa ganna duffas weetā. Laudis, wisswairak pilfehtneeki un pahr wisseem wairak feewischki, kas sawu mihstu firdi ne spehj ta sawaldiht ka wihrischki, ne sinn ko darriht sawa firds-noskumfchanā, un ka aismiguscam draugam isdoht firds-pateizibu un ka mihlestibū parahdiht. Wehl raud un kleeds ta ka to wahrdū Pantenius peeminn, un wehl mallu mallas atskann wiina teikschana un flawa. Wehl winna kappa weetā ikdeenās zitti sehd un dseed behdu un raudu dseefmas! Swehtdeena tur tahds leels lauschu pulks saet, dseed un skaita pahtarus un luhds Deewu ka paschā basnizā; un kahda meita man teize: „sehdejam zauru nakti ka spohki us kappeem!“ Zitti Kungi pilfehtā jau irr schehlojuschees, ka deenesta meitas sawa noskumfchanā pee darba wairs ne effoht ihsti

derrigas, jo raudoht un skaitoht pahiarus bes finnas. Kad Pantenius sahku basnizā atwehram, tad zitti peekritte lihkim kahrt un winna kahjas un rohkas skuhpstdami tik ne israhwe lihki no sahka! Wiina basnizas fwahrkus gribbeja lappatu lappatōs saplebst, kahrodami kahdu gabbalinu pahrnest mahjās un glabbaht par dahrgu peeminneschanas fihmi. Tik ko sawalbijam laudis! Noplehse tomehr seedus un sarrus dahrgeem seedu un puukku kohkeem, ar ko gohdigi dahrneeki basnizā saltu buhdinu sahram aptahrt bija ustaifijuschi; teizahs mahjās eestahdiht, un Pantenium par peeminneschana audsinaht.

Tahda karsta mihlestibas ugguns, ko schis wihrs tik dauds lauschu firdis eekuhris, aplam gan ne irr redseta. Irr ihstas leefmas, kas wissu lauku draudsi, pilfehtneeki un wissu-wairak schē muhsu feewas un meitas pahrne-muschas. Wihrischki tahdu teizamu gannu un firdsdraugu gan arri lohti noschehlo, tomehr arri faktā: „Deewa prahtam japadohdahs;“

Bet nu gan gribbeseet simnaht, ka labbad wissutahdi noskummuschi par scha wihra aiseeschana, un par ko wiina behres pawissam zittadi notizis un bijis, ne ka reds un dsird wissur, kur kahds mirris? Tahdā leelā pilfehtā un arri us laukeem jel ikdeenas kahds nomirst un tohp pawaddihts us kappeem. Kad gan arri ne truhkst assaru kas birst. Seewa, bahrinai, peederrigi un draugi gan noraudahs, kaimini gan noschehlo un pahrrunna schā un ta par nelaiki. Bet dascha feewa paschās behru deenās sawa nelaika weetneeki jau irr nosihmejuſe; un dasch faimneeks jeb kalpa wihrisch feewas behres ar raddeem jau irr norunnajis un nospreedis, kahdu nu prezzehs un atweddihs par faimneesi. Lohpiai un arti behrnini jel ne war-

roht palikt bes kohpschanas — un kà tad pahrtiks faimneeze bes namma tehwa, kas walda; jeb kalpa atraitne fakka: kalpa feewai waijagad sehjeja un ptahweja, un muischa bes darbinneka jau ne paliks ar meeru. Ko lihds wissa brehkfchana un raudafchana, mirruscha aufis ne ee-ees un ne atmohdinahs un ne darrihs to wairs dsihwu. Kas warr prett Deewa prahru! Woi tad paſaulē nau lauschu deesgan — wehl ne irr meitu un puſchu truhkums! Tà gan esmu dsirdejis, kàd wehl mahjoju us laukeem; bet ne finnu, kà darra un runna pilſehtneeki; jo ne zik fenn tikko fch eſmu eenahzis. Us laukeem gan esmu bijis luhgts weefis daschàs labbàs behres, un redſejis kà mirroru glabba. Redſeju, istabà wiffapkahrt ſeenahm galdi irr apklahti. Stahw blohda pee blohdas ar gattu un ar wiffadeem zeppescheem un ar beesu putru, un blohdu starpà irr kaudſeem fakrauta balta un rupja maise un weggi. Weefu preekschà fch kih-wifchi un ſkalla gabbalini ar ko beesu putru ar korintu-ohgahm apklaſitu, nemt, un gattu fa-waldbiht, ja pirkſtus ne gribb fmullinah. Krohna lukturi ar eglitethm un ſwezzitehm pee greeſteem pakahrti, gresnojahs wirf galdeem. Weefi ſwehtus pahtarus noſkaitijufchi fehſch un ehd kluſſi farunnadamees, un behru wezzakajs glahſiti rohkas eet rinku rinkeem wiſſeem klahrt un luhds lai paſmekke un bauta ko nelaika peederrigi gahdajufchi weefus pažeeniht. Luhds lai ehd un dserr, mahzitajs tik ahtri jau ne buhſchoht nahkt. Urri weefem jadſerr lai ſirds ne aptekkahs un lai ne paleek nelabba duhſcha; jo nelaikis gull pee paſcha galda klahrt, fahrkam wahks irr nonemts un rahda mirroru fillu bahlu nahwes waigu. Bihtees gan neweens ne bihſtahs no mirrona, bet preeku ſirdi gan arri ne dohd. Tad gan derr weefus preezinah ar meelastu. Bet nu mahzitajs klahrt — arri jau pawakkars mettahs — tad ſteidsahs pee ſwehta darba; un tå kà dwehſeles gans ſirdis eeprezzinajis ar Deewa wahrdem, un to Kungu Jesu noluhdfs, lai ar ſawu ſchelaſtibas rohku nelaika dwehſelei debbes wahrtus atwehrtu un debbefu walſtibu ne leegtu — tad taifahs us

kappeem. Ar ſwehtu dſeeſmu un noſkummuschu ſirdi — jo mahzitajs labbus Deewa wahrdus jau ne buhs taupijis un ſirdis ſildijis un mihleſtas padarrijis — iſness draugu ahrå, leek us ratteem jeb ragguhm. Jo labbas behres dserr, jo labs behreneeku pulzinfch arri ne truhkſt kas fahrkam eet pakka, gan kahjahm gan braukſchus ir jahſchus. Arri muſikanti ne truhkſt kas lihku-ratteem papreeſch ſteidsahs jeb arri uſſehduſchees fahrka wirſu ar pijohlehm, baſſi un ſtabbulehm eeprezzina noſkummuſchus un uſſpehle marschu, palenahſu, ir ſchiggu un pranzeesu, un jahjeji un brauzeji ar ſwahrgulſcheem un pulkſteniſcheem peepalihds behreneekem, kas uſdſeed ſwehtu dſeeſmu tad, kàd kahdahm mahjahm garram dohdahs. Us kappeem ari jau gaida zitti, nabbagi kas ſw. pahtarus ſlaitidami deedele, kaimini, draugi ir ſweſchineeki kas aismiggufcham draugam labdeenas gribb nodoht un nelaikim par gohdu gribb paſmekkeht behreneeku brandwihnu. Pee kappa noleek fahrku, nozelt wahku, apluhko mihligi woi mirrons labbi guldinah un woi zella nauda un wifs ko fahrka likkuschi, irr pee rohkas; tad atdohd draugam beidsamas labb'deenaſ. Kahds wihrs eekahpis kappà fanemm fahrku. Pee kappa kahju gallà ſtahro raddineeks jeb draugs kahds ar melnu mirrona kruſtu — mahzitajs ohtrå gallà. It kà labs fehjejs ſawu fehku eekaſa ſemmes klehpi tadhå tizzibå, ka Deewa tehwa rohka graudinam fch to fatruhdeſchanu tapehz ween dohs redſeht, lai no ta zellahs jauna dsihwoſchana ar bag-gateem augleem ſwehtija, un tapehz arri tå kà graudinſch druwå nemmähſ truhdeht, ta Kunga rohka arri tuhdal jau atmohdina to dihgl u eekſch winna, kas dohdahs us augſchu un ſteidsahs jauku deenaſ gaifmu baudiht. Tadhå paſchà tizzibå ir mahzitajs nu kappà eefehi fmilſchu ſaujiku un Deewa wahrdā graudinu, apſihmedams ar to, ka ir ta zilweka nihziſa meeſa to fatruhdeſchanu kappà tapehz ween redſehs, lai muhſu meeſas dihgl, muhſu no Deewa dohts gars, atmohſtahs zaur Jesu Kristu un dohdahs us augſchu. Tur lai is-

taifa jaunâ faulê baggatas wahrpas, tizzibas graudu pilnas. Ir kristigi behreneeki tahdu svehtigu augschamzelschanu it no firds nelaimihligi eemett kappâ, un mahzitajs ar svehtischanas wahrdemeem tâhs darra augligas. Nu aismerrahs kaps un ne paleek ne kas wairs redsams, kâ fmilfchus kâlnâsch un krusta stabs par atgahdaschanu, kâ, kas no pihschleem nemts atkal paleek par pihschleem, bet kas garrâ un tizibâ staigadams eeksch ta Kunga dsihwo un nomirst un lihds ar wînau tohp ap-rakts, arri lihds ar Jesu taps usmohdinahts. Ak svehta un preeziga tizziba!

(Turplikkam wairak.)

S i n u a.

Tahdâ leelâ pilsehtâ kâ Rihgâ scho to jau warr dabbuht redseht, kô Kursemneeks sawâ masâ tehwu semmité mahjodams, kâ muzzâ audsis, pa spundi barrohts, wehl ne bij redsejis. 13tâ Augusta deenâ Rihgâ eebraukuschi dabbujam redseht Rihgas Gwardi. Tê bij kô skattitees! Ne irr prasti saldati ar plinti rohkâ, bet Kungi ween, leeli kohpmanni, pa-brihku Kungi un baggati ammatneeku Kungi, kas gohda labbad ween kâ saldati un karrawihri istaifahs. Augstâs Keisera deenâs, jeb arri kâd augusti semmes waldineeki un pats mihi-lais semmes Tehws un Wîna Leelprinntschi un Leelprinzeffenes atnahk, tad apgehrbi Gwarde sawu farkanu un apseltitu mundeerinu un sohbinu rohkâ sîrgam kahpj muggurâ; atkal zitti kahjneeki it melni isgehrbuschees un ar sohbinu gurnus apjohsuschi, gresnojahs pa eelahm, musikanti, bungotaji un farrogi paschâ preek-schâ, dohdahs augustus Waldineekus fanemt un teem buht par gohdu. Par brihnum' stalti un spohschi irr isgehrbuschees kâ karrawihri, to mehr gan warr nomanniht kâ karrâ lab-prahk jau ne dohtohs wîfs, bet paleek ar preeku mahjâs mihi-mihi meeru no firds farga-

dami. Jo meers barro bet nemeers aprihj, irr sinnams un labs wahrdö.

Arri bijam Rihgas pilli. Laudis dewahs turpu redseht kâ pils ispuschktota. Treppes no pat eelas lihds treschâs tahschas (behnina) bija apklahtas ar filleem wadmallas dekkem, un treppju abbâs puffes dahrgi wahzsemmes puukku kohki tâ bija nolikti, kâ seenas ne buht ne warreja redseht, bet staigaja pa treppehm kâ dahrsâ. Istabas un sahles pilli arri bija brihnum ispuschktotas. Ak tawu dahrgu spee-gelu, galdu, krehslu, dihwanu un sohpu! ak tawu mohdigu galdu un krehslu! Ne stahw gar seenahm kâ galdu un benki pee mums mahjâs gohdi nolikti, bet irr iskaisinati schurp turp jukku jukkam leelâ istabâ! Schè 2 woi 3 krehslu weens pee ohtra istabas widdû — tur atkal 5 woi 6 galdinam apkahrt istabas kaktâ — atkal tur kahdâ kaktâ kahda sohpa stahw weentulite. Kahdi krehslu!! Pa diweem jafehd weenâ paschâ krehslâ. Tahds krehsls isskattahs kâ leela S, un us to zittadi ne warr sehdeht, kâ weenam jafehsch ar mugguru us walkara pussi ohtram ar mugguru us rihtta pussi, un to-meir abbi sehd blakkam it tuwu klahnt un warr weens ohtra waigu usluhkoht. Krehsls isskattahs kâ diwi pakawi, kas blakkam fakalti, bet tâ, kâ weenam pakawam galli dohdahs us scho ohtram us ohtru pussi. — Ak tawu mihi-stumu! Tahds krehsls ar sihdu, samtu un apselitu wadmallu pahrwilts. Bet man irr brihnuns kam tahdi dahrgi krehsl derr?! Prahta zilweks us benki apsehdees sinn, kâ meerâ tur spaliks un drohschi tê warrehs sehdeht — bet tur jau irr bailes usfehstees wirsü tahdai dahrgai leetai. Bet kâd nu zilweks arri eedrohschinajahs grehzigai meefai tahdu gohdu doht, tad lai eet — speest tahds krehsls jau ne speedihs. Bet ahu brahliht! Welti tahdu gohdu jau ne warri baudiht! Namma tehws gan luhs lai apsehshahs un eedrohschina. Nu tik laidees krehflam drohschi wirsü — irr par brihnum mihi-s. — Kas nu bija? Kam tu ne sehdi? Woi jau atkal kahjâs effi? Woi

tſchuhſta kahda tewim eekohduſe, ka tu effi pa-
zehlees ta ka ar plinti iſſchauts? Kas bija,
kas ne bija? Woine ſinni? tad teiſchu tem ta:
Jaunas mohdes krehſli, ratti un ſpilweni ne
tohp wairs preebahſti un mihkſti darriti ar
gohwju jeb ſohſu ſpaltwahm, ka wezzos lai-
kös — jo gohwos un ſohſa ne derr Kungu dahr-
gäs iſtabäs — bet masas tehrauta pedderes
tohp liktas appakſch un eekſch ſpilweneem, Kas
jauki lihgojahs un ſchuhpojahs. Kas proht
pamafs un gohdigi apfehſtees, tam labbi iſeet
gan un tur fehſchoht labbi warr iſſchuhpotees.
Bet ta ka tu aplam un ar johni dohfees kreh-
flam wirſu, ka effi apraddis mahjäſ darriht,
tad pedderes ahtri un dſilli ſafpeefas, arri-
tudal pee tew atreebjahs par tawu rupju buh-
ſchanu, un tewi ka lohdu no plintes iſſchauj
no krehſla ahrā, ta ka tu paleezi apſtulbohts
ſtahwoht! — To dſirdejis gan ne kahroſi wifs
tahdas dahrgas Kungu leetas. Lai paleek bag-
gateem, kas tahdu mihkſtumu labprah tauda.
Wehl zittas tahdas leetas warretum iſſtah-
ſtih, ko redſejam — bet ar ſcho, tizzu, jau
peetiks.

R. S.

Teeſas fluddinachana.

No Saltaſmuſchab pagasta teeſas grahmatahm.
Konkurses-leeta, kas par to nelaika Saltaſmuſchab
ſaimneeka un meiéra Kristapa Schmelina atſtahtu
mantu tohp teeſata.

Teeſas darrifhana tann 12ta August 1849.

Us pawehleſchanu tahs Leiferikas Majesteetes,
ta Patvaldineeka wiffas Kreewu Walſis ic. ic. ic.,
Saltaſmuſchab pagasta teeſa fluddina ſcho

S p r e e d u m u:

Kad tas Kuraters tahs atſtahtas mantas ta nelaika
Schmelina, par ko konkurse irr ſpreesia, teeſas pree-
ſchā ſawu padohmu irr iſdewis, ka ar to Pehtera
Ditmera atſtahtu mantu warretu ſaderretees un ſa-
lligtees, un kad wiſch luhdſis, lai ſaaſzina tadehl
wiſſus tahs, kam kahda waijadſiba, runnachana jeb

prettimrunnachana ſchinni leetā un ſalihdsinachana
buhtu; — tad ſchi pagasta teeſa to 10tu September
deenā 1849 irr nolikluse par terminu, kur lai
fanahk pee ſchihs teeſas wiſſi tee, kam peekrlht ſarvu
padohmu ſchinni leetā iſdoh. Tee kas ne nahks 10ta
Septembera deenā, ta taps uſluhloti, it ka buhtu
ſchee ar meeru ar wiſſu, ko teeſas preeſchā norumahs
un ka ſaderrehs. 3

Schihs ſpreedums no teeſas irr ſluddinahs 12ta
August 1849.

(Pagasta teeſas appakſchraſts.)

No teeſas grahmatahm irr iſrakſijis, apleezinajis un
apſtiprinajis:

Job. Fried. Rateyke,
pagasta teeſas ſtrihweris.

No Leelas Eſeres pagasta teeſas tohp zaur ſcho ſin-
namu darrilts, ka tai 2trā August f. g. Lukkesmuſchab
woſſarejas laukā gaſchi bruhiſ darba ſirgs 10 gad-
dus wez̄ ſakerts. Talabb tohp tas, kam ſchihs ſirgs
peederretu, zaur ſcho uſaizinahs, lihſ 26tu September
f. g. pee ſchihs pagasta teeſas peeteiktees un prett
barroſchanaſ un ſluddinachanaſ atlihdsinachanu ſarvu
ſirgu prettim nemt, zittadi neweenu wehlak wairs ne
klauiſhs un ar to ſirgu pehz likumecem darrihs. To
buhs wehrā liſt! Leelas Eſeres pagasta teeſa, tai
16ta August 1849. 2

(T. S.) G. Steinhard, pag. wezzakojis.
(Nr. 411.) R. F. Witte, pag. teeſas ſtrih.

Zittas fluddinachana.

Leel-Behrſes Lamberta-tirgu, kas 17ta September
deenā ekrift, irr ſcho gadd Schihdu ſvehku labbad
kahdas deenās wehlaki nozelts, prohtiā, ka trefſcheden
tai 21mā September warrehs bohtis zelt un zettortden
tai 22trā September tirgu turreht. 2

(Nr. 15.) Leel-Behrſes muſchab waldischana.

Leelas Cezawas Eddinas tirgu ſchinni gaddā 8 bee-
nas wehlaki, prohti 12ta September turrehs.
Bohtes kluhs ka arween jau pehz puſſdeenas preeſch
tam buhwetas. 3

Muſchab waldischana.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhmallas-gubernias augtas waldischanas puſſes: Hofrathe de la Croix.

No. 272.